

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО МАЙЧИН АРМЕНСКИ ЕЗИК**

**ЧЕТВЪРТИ КЛАС
ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ИЗБИРАЕМА ПОДГОТОВКА**

СОФИЯ, 2005 г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма за четвърти клас по арменски език (ЗИП) е изготвена в съответствие с Рамковите изисквания на МОН за разработване на учебни програми по майчин език от 26.0.2001 г.

В основата на учебната програма за четвърти клас за задължителноизбираема подготовка са заложили определените с Наредба N 6/28.05.2001 г. брой часове - 64 учебни часа годишно, но може да се реализира и в друг обем.

Учебната програма включва широко разнообразие от теми и дейности, които доразвиват и надграждат придобитите в I-III клас знания и умения.

В трети клас продължава процесът на овладяване на езиковите и литературни знания, като усвоените в предходните класове знания за езиковите и речеви единици и за художествена образност се задълбочават, уточняват и надграждат. Включва се и нова информация за езиковите единици, нови за учениците части на речта, както и литературни произведения. Формираните начални комуникативноречеви умения и компетентности се усъвършенстват и допълват чрез езиковото и литературното обучение, чрез специалните за тази цел уроци.

Обучението се провежда чрез учебник по арменски език и литература, в който са включени:

- а) литературни и фолклорни произведения, подходящи за възрастта и интересите на учениците;
- б) уроци и текстове, които интерпретират знания за основните езикови и речеви единици, надграждащи получените в първи и втори клас начални познания, както и практически упражнения;
- в) теми и уроци, които стейства за усъвършенстване на комуникативноречевите умения на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАЙЧИН АРМЕНСКИ ЕЗИК В ЧЕТВЪРТИ КЛАС

Чрез обучението по арменски език в четвърти клас се цели:

- *закрепване на интереса и желанието за общуване чрез езика;
- *чрез изучаване на историята на Армения и народните традиции, създаване на осъзната мотивация за задълбочен и обхватен интерес към страната и езика;
- *усъвършенстване на комуникативноречеви умения за водене на диалози, както и активно участие в комуникативни ситуации;
- *усъвършенстване на уменията на изучаващите арменски език към по-задълбочени и обогатени знанията за строежа на майчиния им език, което е необходима предпоставка за по-нататъшното им езиково и литературно обучение;
- *формиране и прилагане на по-задълбочени знания за езиковите и речеви единици, задълбочаване изучаването на правоговорните, правописни и пунктуационни норми и прилагането им в речевата практика на учениците;
- *усъвършенстване на знанията и уменията на учениците за възприемане, осмисляне, възпроизвеждане и интерпретиране на художествен и научнопопулярен текст;
- *чрез изучаване на литературни и фолклорни произведения, приобщаване към общочовешките ценности, формиране и развиване на етническо и национално самосъзнание, но и толерантност към всички други етноси.

IV КЛАС

МАЙЧИН АРМЕНСКИ, ЕЗИК ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ИЗБИРАЕМА ПОДГОТОВКА

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, езикови средства, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Яд-ра на УС	Очаквани резултати по ядра на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия по теми (езикови средства)	Контекст и дейности	Възможни междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>Ученикът слуша изразителното четене на литературно и фолклорно произведение, изразява отношението, оценката си към героите и случката в текста.</p> <p>Ученикът слуша, възприема, преразказва и коментира текстове на автентична арменска реч (прочетени наживо или записани на аудио/видео носители).</p>	<p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> *може да възприема и осмисля фолклорно и литературно произведение; *може да изразява отношението и оценката си към действията на героите и случката в даденото литературно произведение; *може да обоснове отношението и оценката си към действията на героите и случката в даденото литературно произведение. <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> *може да слуша съсредоточено; *може да възприема и да отговаря на въпроси или задава въпроси по текста; *може да преразказва предложения за слушане текст; *може да коментира чута история. 		<p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> *да възприемат и осмислят литературни и фолклорни произведения; *да изразяват личното си отношение и оценката си към героите и случката в литературното произведение. <p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> *да слушат автентична арменска реч; *да отговарят на въпроси и да формулират въпроси по текста; *да преразказват 	<p>Учениците прилагат знанията и уменията си по:</p> <p style="text-align: center;"><u>Български език и литература</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ общуване, избор на езикови средства; ❖ разпознаване и работа с различни видове изречения; ❖ разширяване на фразата; ❖ обогатяване на речниковия запас (въпроси и отговори); ❖ умения за извличане на главна идея и конкретна информация; ❖ преразказван

<p style="text-align: center;">Г О В О Р Е Н Е</p>	<p>Ученикът се придържа към темата на комуникативната ситуация като участник в нея.</p> <p>Ученикът отговаря на въпроси, задава въпроси и изказва мнение във връзка със съдържанието на изучаваното произведение.</p>	<p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> *уее да изслушва търпеливо участниците в диалога; *може да се ориентира в темата на комуникативната ситуация; *може да се придържа към темата на комуникативната ситуация като активен участник в нея: <ul style="list-style-type: none"> -разговор в магазина, на улицата, в къщи; училище, класна стая; предмети; моят град; празници; ваканция, любими занимания; свободно време, хоби; домашни любимци; околна среда, екскурсия. <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> *може да отговаря на въпроси и да задава въпроси във връзка със съдържанието на конкретно произведение; *може да изказва мнение относно изучаваното произведение и да се аргументира. 		<p>чутия текст; *да коментират чута история.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да участват в диалог активно; *да участва в дискусия.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да отговарят на въпроси на учителя; *да задават въпроси във връзка с дадена тема; *изказват мнения и изразяват отношение към обсъждането; *да аргументират отношението си.</p> <p>На учениците</p>	<p>е;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ използване на езикова догадка; ❖ създаване на словесни портрети; ❖ работа с непознати думи. <p><u>Математика</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ броене; ❖ сравняване на по-малки и по-големи стойности; ❖ различни мерни единици (метър, тона.....); ❖ геометрични форми. <p><u>Човекът и обществото</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ национална идентичност; ❖ минало и настояще; ❖ научнопопулярни текстове; ❖ межкултурни връзки. <p><u>Човекът и природата</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ континенти; ❖ земята; ❖ природни пейзажи
--	---	---	--	---	--

<p>Ученикът изразява отношението, оценката си към героите и случката в самостоятелно прочетеното литературно произведение.</p> <p>Ученикът работи в групи, участва в ролеви и езикови игри и в ситуативни диалози.</p> <p>Ученикът си служи с основните езикови и речеви единици в съответствие с комуникативната цел.</p>	<p>Ученикът: *може да изразява отношението и оценката си към действията на героите и случката в самостоятелно прочетеното литературно произведение; *може да обоснове отношението и оценката си към действията на героите и случката в самостоятелно прочетено литературно произведение.</p> <p>Ученикът: *може да работи в групи; *може да участва в ролеви и езикови игри; *може да участва в ситуативни диалози.</p> <p>Ученикът: *може да се ориентира в комуникативната ситуация и участниците в нея с помощта на учителя; *може да използва с помощта на учителя основните езикови и речеви единици (звук, сричка, дума, изречение, текст) в конкретна комуникативна ситуация;</p>		<p>се дава възможност: *да изразяват личното си отношение и оценката си към героите и случката в самостоятелно прочетено литературно произведение.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да работят в групи; *да участват в ролеви и езикови игри; *да участват в ситуативни диалози.</p> <p>На учениците се дава възможност: *отговарят на въпроси; *да задават въпроси; *да разказват чута или прочетена история или художествен текст; *да описват случка, явление,</p>	<p>(климат, растителен и животински свят); ❖ градски пейзаж; ❖ селски пейзаж. Музика ❖ развиване на усет към ритъм и темпо; ❖ различаване на стилове в музиката; ❖ композитори; ❖ песни. Изобразително изкуство ❖ наблюдателност и въображение ❖ пространствено ориентиране; ❖ естетически вкус. Физическа култура и спорт ❖ хигиена; ❖ здраве; ❖ научаване на правила на игри и спортове; ❖ възпитание на чувство за екипност. Гражданско</p>
--	--	--	---	--

		<p>Ученикът: *може да разграничава и да употребява правилно съществителни собствени и нарицателни имена, да определя как са образувани; *може да употребява членувани и нечленувани съществителни имена;</p> <p>Ученикът: *може да разграничава и да употребява правилно прилагателни имена; *може да разграничава степенувани и нестепенувани прилагателни имена, да определя как са образувани;</p> <p>Ученикът: *може да разграничава и употребява в речта си бройни и редни числителни имена;</p>	<p>Числително редно име Числително бройно име</p>	<p>предмет, човек и др.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да изменят формата на съществителните имена от ед. в мн. ч.; *да използват правилно определителния член; *да образуват съществителни имена с помощта на представки и наставки; *да разграничават прилагателните имена; *да степенуват прилагателните имена; *да образуват прилагателни имена с помощта на представки и наставки;</p> <p>*да определят вида на числителното име; *да употребява в речта си</p>	<p>образование</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ ролята на семейството; ❖ права на детето; ❖ родно място и Родина; ❖ професии; ❖ правила за безопасност на движението. <p>Български език и литература</p> <p>Съпоставка на езикови категории и форми</p> <p>Математика</p> <p>Сравняват единствено и множествено число на съществителните имена</p>
--	--	---	---	--	--

	<p>Ученикът употребява в речта си различни по цел на изказване изречения: съобщително, въпросително, възклицателно и подбудително изречение.</p>	<p>*да разграничава и правилно да употребява личните, притежателните, показателните, въпросителните местоимения;</p> <p>*може да разграничава и да употребява правилно глаголите в 1,2 и 3 л. в ед. и мн. ч.;</p> <p>*може с помощта на учителя да употребява сегашно, бъдеще и минало свършено време на глагола;</p> <p>*може да разграничава неправилните глаголи и да ги употребява в речта си правилно;</p> <p>*може да разграничава и употребява правилно наречия, да степенува наречия чрез степените за сравнение.</p> <p>Ученикът: *може да разграничава съобщително, въпросително, възклицателно и</p>	<p>Местоимения Лични Притежателни Въпросителни</p> <p>Бъдеще време</p>	<p>числителни имена;</p> <p>*да определят вида на местоименията;</p> <p>*да определят лицето и числото на глаголите;</p> <p>*да определят глаголното време;</p> <p>*да използват в речта си сегашно, бъдеще и минало свършено време;</p> <p>*да разграничава и употребява неправилни глаголи;</p> <p>*да определя вида на наречията;</p> <p>*да употребява правилно в речта си видове наречия;</p> <p>*да степенува наречия.</p> <p>На учениците се дава възможност:</p>	
--	--	---	--	--	--

	<p>Ученикът образува производни думи и ги използва в речта си в зависимост от комуникативната ситуация.</p> <p>Ученикът образува сложни думи и ги използва в речта си в зависимост от комуникативната ситуация.</p>	<p>подбудително изречение; *може да образува различни по цел на изказване изречения; *може да преобразува изреченията от един вид в друг по цел на изказване; *умее да употребява съобщително, въпросителни, възклицателни и подбудителни изречения, в зависимост от комуникативната ситуация.</p> <p>Ученикът: *може да разграничава производни и непроизводни думи и да ги употребява в речта си; *може да образува производни думи с помощта на представки и наставки.</p> <p>Ученикът: *може да разграничава сложните думи и начините на свързване на думите, от</p>	<p>корен Наставка Представка</p> <p>Сложна дума</p>	<p>*да съставят и конструират съобщителни, въпросителни, възклицателни и подбудителни изречения; *да преобразуват даден вид изречение в друг вид по цел на изказване; *да участват в различни форми на устно и писмено общуване, като използват различни по цел на изказване изречения.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да образуват производни думи; *да употребяват производни думи в речта си.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да образуват</p>	
--	---	--	---	---	--

	<p>Ученикът разграничава синоними и антоними, и ги използва в речта си.</p> <p>Ученикът използва различни начини за свързване на простите изречения в сложно изречение в зависимост от комуникативната ситуация.</p> <p>Ученикът възпроизвежда свързано, спазвайки последователността на действията на чута история, художествено произведение или картина/серия от картини.</p>	<p>които те се състоят; *може да образува сложни думи, като използва различни начини на свързване; *може да употребява в речта си сложни думи.</p> <p>Ученикът: *може да открива синоними и антоними в речта си и да определя значението им в контекста; *умее да използва в речта си синоними и антоними; *умее с помощта на учителя да си служи със синонимичен речник .</p> <p>Ученикът: *може да разграничава просто и сложно изречение; *познава и използва някои начини за свързване на простите изречения в сложно изречение; *може да си служи с различни по състав изречения.</p> <p>Ученикът: *може да предаде свързано и последователно съдържанието на чута история или художествено</p>	<p>Антоним</p> <p>Просто изречение Сложно изречение Съюз</p>	<p>сложни думи; *да употребяват сложни думи в речта си.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да откриват синоними и антоними; *да избират и използват синоними и антоними в речта си.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да сравняват просто и сложно изречение; *да съставят и конструират различни по състав изречения; *да използват в речта си различни по състав изречения.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да</p>	<p>Изобразително изкуство</p> <p>Картина от серия от картини</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>Ученикът съчинява приказка по аналогия; по предложен герой; по дадено начало; по даден край.</p> <p>Ученикът наблюдава и описва (устно или писмено) предмети, явления, животни, хора и др., като избира подходящи езикови средства.</p>	<p>произведение и да го коментира; *може да състави кратък разказ по картина/серия от картини и да го коментира.</p> <p>Ученикът: *може да съчинява приказка/разказ по аналогия на изучаваната приказка/разказ; *може да съчинява своя приказка/разказ с предложен от учителя герой; *може да съчинява своя приказка/разказ по дадено начало или край.</p> <p>Ученикът: *може с помощта на учителя да описва устно или писмено наблюдаваните предмет, хора, животни и др., като открива най-характерните за тях признаци; *може да избира подходящи езикови средства за точно и пълно описание на явленията, хората, предметите и др.</p>		<p>преразказват чута история и да я коментират; *да преразказват художествени произведения; *да разказват по картина/серия от картини.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да съчиняват своя приказка/разказ; *да измислят приказка/разказ по даден герой; *да съчиняват своя приказка/разказ по дадено начало или край.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да наблюдават предмети, хора и др.; *да описват писмено или устно</p>	
--	--	---	--	--	--

Ч Е Т Е Н Е	Ученикът си служи със средствата на речевия етикет.	Ученикът: *може да прави правилен избор на средствата на речевия етикет; *може да използва уместно формулите за вежливост и учтивост в зависимост от комуникативната ситуация.		наблюдаваното На учениците се дава възможност: *да участват в диалог; *да си служат със средствата на речевия етикет.	
	Ученикът използва средствата за невербална комуникация в зависимост от комуникативната ситуация.	Ученикът: *може да се ориентира в комуникативната ситуация и в използваните от събеседниците му средства за невербална комуникация: жест, мимика, поза; *умее да си служи със средствата на невербална комуникация: жест, мимика, поза наред с езиковите изразни средства.		На учениците се дава възможност: *да участват в диалог по дадена тема или разговор по зададена от учителя ситуация; *да си служат със средствата на невербална комуникация.	
	Ученикът открива и чете епизодите в повествователен текст, и ги преразказва.	Ученикът: *може чрез подборно четене да открие епизодите в повествователен текст; *може да преразкаже епизодите или цялото литературно произведение, като спазва последователността на епизодите.		На учениците се дава възможност: *да четат подборно епизоди от повествователен текст; *да преразказват епизоди или цялото литературно произведение.	Човекът и природата Човекът и обществото

	<p>Ученикът чете на глас или наум достъпен художествен или научнопопулярен текст и изказва мнението си за прочетеното, с което доказва, че е разбрал смисъла на прочетеното.</p> <p>Ученикът участва в четене по роли на приказка, разказ, басня, откъс от художествено произведение, построени в диалогична форма</p> <p>Ученикът участва в драматизацията и в сценичното представяне на художествено или фолклорно произведение.</p>	<p>Ученикът: *може гладко да чете на глас или наум несложен художествен текст и го коментира, с което доказва, че се ориентира в съдържанието му; * може да чете на глас или наум несложен научнопопулярен текст и го коментира, с което доказва, че се ориентира в съдържанието му.</p> <p>Ученикът: *може да избере дадена роля и да обяснява избора си; *може да прочете репликите на героя, чиято роля е избрал и да изрази отношението си; *може изразително да прочете авторската реч, ако е избрал да бъде четец.</p> <p>Ученикът: *може с помощта на учителя да интерпретира художественото или фолклорно произведение чрез средствата на сценичното изкуство; *може с помощта на учителя да се "превъплати" в образа на героя, чиято роля е избрал; *може с помощта на учителя да избере или да изработи кукли, костюми, декори за представлението; * може с помощта на учителя да избере подходяща за драматизацията музика;</p>	<p>Научнопопулярен текст</p>	<p>На учениците се дава възможност: *да четат художествени и научнопопулярни текстове.</p> <p>На учениците дава възможност: *да избират роли според предпочитанията си; *да четат репликите на героите или авторската реч; *да коментират четенето на съучениците си.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да драматизират художествен или фолклорен текст; *да изработват с помощта на учителя кукли, маски, декори; *да избират подходяща за</p>	<p>Четат научнопопулярни текстове</p> <p>Ръчен труд Изработване на кукли, декори, маски.</p> <p>Музика Избират подходяща музика</p> <p>Изобразително изкуство Изработване на афиш</p>
--	--	--	------------------------------	--	--

П И С А Н Е	Ученикът открива и определя с помощта на учителя значението на непознатите думи в контекста на изучаваното произведение.	<p>* може с помощта на учителя да изработи покана и афиш за предстоящото сценично представление;</p> <p>*може да прави преценка на изпълнението на различните роли от съучениците си.</p> <p>Ученикът: *може чрез подборно четене да открива непознати думи в изучаваното произведение;</p> <p>*може с помощта на учителя да определи значението на непознатите думи в контекста на изучаваното произведение.</p>		<p>драматизацията а музика;</p> <p>*да изработват афиш;</p> <p>*да правят оценка на изпълнението на съучениците си.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да откриват непознати думи в прочетеното произведение;</p> <p>*да обясняват в контекста описателно, със синоними смисъла им;</p> <p>*да си служат с двуезичен речник.</p>	Български език и литература
	Ученикът пише правилно сложните по състав думи.	<p>Ученикът: *познава начините за образуване на сложните думи;</p> <p>*може да пише правилно сложните думи.</p>		<p>На учениците се дава възможност: *да конструират и пишат сложни думи.</p>	
	Ученикът пише правилно степените за сравнение на прилагателните имена.	<p>Ученикът: *може да степенува прилагателни имена;</p> <p>*може да пише правилно степените за сравнение на прилагателните имена.</p>		<p>На учениците се дава възможност: *да степенуват прилагателни имена;</p>	

	<p>Ученикът пише правилно бройните и редните числителни имена.</p> <p>Ученикът пише правилно по-разпространените представки и наставки за образуване на съществителните имена.</p> <p>Ученикът пише правилно по-разпространените представки и наставки за образуване на прилагателните имена.</p>	<p>Ученикът: *може да пише правилно бройните и редните числителни имена.</p> <p>Ученикът: *може да определя представката или наставката, с която е образувано дадено съществително име; *може да образува съществителни имена с по-разпространените представки и наставки.</p> <p>Ученикът: *може да определя представката или наставката, с която е образувано дадено прилагателно име; *може да образува прилагателни имена с по-разпространените представки и наставки.</p>		<p>*да пишат степенувани прилагателни имена.</p> <p>На учениците се дава възможност: * може да пишат бройните и редните числителни имена.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да образуват съществителни имена с представки и наставки; *да пишат правилно съществителни имена с представки и наставки.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да образуват прилагателни имена с представки и наставки; *да пишат правилно прилагателни</p>	
--	---	--	--	--	--

	<p>Ученикът пише правилно степените за сравнение на наречията.</p> <p>Ученикът употребява и пише правилно препинателните знаци в края и в средата на изречението в зависимост от вида им, целта на изказване и интонацията.</p> <p>Ученикът си служи с различни видове редактиране при усъвършенстване на собствен или чужд текст.</p>	<p>Ученикът: *може да степенува наречията; *може да пише правилно степените за сравнение на наречията.</p> <p>Ученикът: *познава пунктуацията на изреченията в края и в средата; *може да употребява и пише правилно препинателните знаци.</p> <p>Ученика: *ученикът разграничава различните видове редактиране; *може с помощта на учителя да усъвършенства собствен или чужд текст чрез съкращаване, прибавяне, разместване, заместване.</p>		<p>имена с представки и наставки.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да степенуват наречия; *да пишат степенувани наречия.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да конструират различни по цел на изказване и интонация изречения; *да пишат цел на изказване и интонация изречения, като спазват пунктуацията им.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да коригират правописни грешки в собствен или чужд текст; *да заменят, добавят,</p>	
--	--	--	--	---	--

	<p>Ученикът създава писмен текст, чрез който преразказва съдържанието на чужд повествователен текст.</p> <p>Ученикът създава съчинение по преживяване.</p> <p>Ученикът прави план на свой и на чужд текст.</p>	<p>Ученикът: *може да преразказва съдържанието на чужд повествователен текст; *може да предава преразказа си в писмен вид, спазвайки последователността на епизодите.</p> <p>Ученикът: *може да разкаже за свое преживяване – устно или писмено; *може с помощта на учителя да подбира подходящи езикови средства, за да изрази преживяванията си, чувствата или настроението си.</p> <p>Ученикът: *може да планира свой текст-съчинение; *може да направи план с епизодите на чужд авторски текст.</p>	<p>Писмен преразказ</p> <p>Съчинение по преживяване</p> <p>План на текст</p>	<p>заместват, разместват думи в собствен или чужд текст.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да преразказват съдържанието на чужд повествователен текст; *да пишат преразкази.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да съчиняват устен или писмен текст, в който да изрази своите преживявания, чувства и настроения.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да правят план на свой текст; *да правят план на чужд авторски текст.</p>	<p>Човекът и обществото Човекът и природата Правят план на научнопопулярни текстове</p>
--	--	---	--	---	---

	<p>Ученикът пише под диктовка думи, изречения и кратък текст.</p> <p>Ученикът прави препис на чужд текст.</p>	<p>Ученикът: *може да пише под диктовка думи; * може да пише под диктовка изречения; * може да пише под диктовка кратък текст.</p> <p>Ученикът: *може да се ориентира в съдържанието на текст за препис; *умее точно да направи препис на чужд текст.</p>		<p>На учениците се дава възможност: *да пишат под диктовка.</p> <p>На учениците се дава възможност: *да правят препис на текст.</p>	
--	---	---	--	---	--

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА

На учениците трябва да бъде дадена възможност да постигат възможно най-добри резултати чрез създаване на емоционално положителна учебна среда, с което да се утвърди мотивацията им за по-нататъшно развитие и задълбочаване на знанията им.

Постиженията на учениците трябва да се съотнасят с очакваните резултати, предвидени в учебната програма, като се използват разнообразни обективни методи и форми на оценяване. Учителят системно наблюдава работата на учениците, използва устна, практическа и тестова форма на проверка на техните постижения.

Очакваните резултати от обучението, свързани с умението на ученика: да си служи с основните езикови единици в съответствие с комуникативната ситуация (звук, буква, изречение, текст); да образува сложни думи; да разграничава синоними; да разграничава простите изречения; да разграничава и използва в речта си правилно частите на речта; да изговаря и пише правилно; да използва различни по цел на изказване изречения; да разграничава на емпирично равнище проза и стихове, диалог и монолог; да разграничава в практически план литературните жанрове: приказка, разказ, гатанка и пр.; да открива на емпирично равнище връзката между характера на героя и основната мисъл на литературното произведение; да изказва мнението си и да изразява предпочитанията си към героите и случката в изучаваното произведение; да отговаря на въпроси и да задава въпроси; да преразказва; да открива и определя с помощта на учителя значението на непознатите думи в контекста на изучаваното произведение; да чете по роли и да драматизира художествен текст и др., се установяват чрез: наблюдение, диктовка, препис, задачи за конструиране на изречения, чрез задачи за промяна на формата на думата, за образуване на сложни думи; за редактиране, чрез тестови задачи, чрез преразказ, словесно обрисване; чрез самостоятелно четене; изразително и подборно четене драматизация и пр.

Очакваните резултати по отношение на комуникативноречевите умения на ученика: да се включва уместно в диалог; да говори с подходяща интонация; да обвързва логически отделните компоненти на изказването си; да съчинява текст по дадено начало или край, да разказва устно по картина/картини; да описва наблюдавани предмети, хора, животни явления, да редактира и пр., се установяват: чрез наблюдение, чрез поставяне на задачи, провокиращи ученика да участва в диалог; чрез поставяне на задачи за съчиняване на собствен текст, чрез задачи за редактиране, чрез разказ по картина и др.

Оценяването на постиженията на учениците цели установяването на постигнатите резултати по майчин арменски език по време на учебната година с поставяне на текущи, срочни и годишни оценки и се осъществява съгласно Наредба N3/15.04.2003 г.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебното съдържание се разгръща с помощта на разнообразни форми, методи и средства на обучението. Учениците участват в разнообразни дейности, което позволява възприемането и осмислянето на учебната информация: слушат, четат и общуват, наблюдават и описват явления и предмети, хора, рисуват; участват в дидактически и ролеви игри, споделят лични преживявания и мнения и пр.

В четвърти клас продължава процесът на усъвършенстване на уменията на учениците да си служат в практически план с езиковите и речевите единици: звук, буква, дума, изречение, текст, които познават още от периода на оgramотяване в първи клас. Усъвършенстват се уменията им за правилно, съзнателно и изразително четене, за грамотно и четливо писане.

Усъвършенстват се и знанията за прилагане на правоговорни, правописни, пунктуационни и граматически норми.

Коректното използване на терминологията от учителя при изясняване на езиковата информация, достъпният начин на поставяне на езикови задачи, провокиране на комуникативни ситуации, които предполагат прилагане на усвоените езикови знания, игровият подход, функционално-стилистичният подход съдействат за овладяването и затвърдяването на езиковите знания, за формирането и усъвършенстването на уменията за употреба на езикови знания в устната и писмена реч на учениците.

Езиковите знания се усвояват в практически план с помощта на учителя с оглед на функционирането на езиковите категории в речта, а осмислянето се осъществява в контекста на използваните от учителя художествени текстове, в конструирани и създадени от самите ученици текстове, изречения и думи в резултат на поставена конкретна задача и участие в определена комуникативна ситуация. Езиковата информация се интерпретира в контекста на задачите и произтичащите от тях дейности и упражнения.

В четвърти клас се усъвършенстват уменията за възприемане и осмисляне на художествен текст. Изградените в предходните три класа начални представи за художествена образност се обогатяват и задълбочават.

През целия период от предходните години на обучение по майчин арменски език, голямо внимание се обръща на усъвършенстването на комуникативните умения и компетентности на изучаващите езика ученици, осъществявайки постепенен и плавен преход към все по-сложни задачи и по-общирен и разнообразен обхват на теми. Комуникативноречевата насоченост на обучението по майчин арменски език предполага усъвършенстване на умения за ориентация в комуникативната ситуация, за адекватен избор на изразни средства за реализиране на комуникативната цел, за участие в диалог по конкретна тема, за устен отговор на въпрос, задаване на въпрос, изказване на мнение, за устен разказ по картина/зрителна опора и пр.

В четвърти клас, като последен за началния етап на основната образователна степен, завършва процесът на формиране на начална езикова компетентност по майчин арменски език. Като резултат от това обучение, ученикът трябва да е овладял определен обем от знания и умения, формиращи езикова и литературна компетентности, чрез които се достига до определено равнище на комуникативноречеви компетентности.